

Голас Радзімы

№ 38 (1608)
20 верасня 1979 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Год выдання 24-ы
Цана 4 кап.

СОРАК ГАДОЎ НОВАЙ ЭРЫ ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ

[«Адроджаная зямля»]
стар. 2, 5

БАМ — БУДОЎЛЯ ІНТЭРНАЦЫЯНАЛЬНАЯ

[«Дорога в будущее»]
стар. 4—5

ШАНУЕМ ГЕРОЯЎ ПАДПОЛЛЯ

[«Дакументальны твор—плод
калектыўнай памяці»]
стар. 6

Вёска Верцялішкі на Гродзеншчыне... Гэта гонар і слава кожнага беларуса. Прыгожыя жылля дамы з усімі выгодамі, сярэдняя школа, Палац культуры, дзіцячыя сады, бальніца... Нават самая дзёрская мара не магла некалі намаляваць такую светлую будучыню беларускай вёскі.

Фота А. ПЕРАХОДА.

АДРОДЖАНАЯ ЗЯМЛЯ

Канстанцін МАЦЮШЕЎСКИ,
старшыня Брэсцкага аблвыканкома

МАЦЮШЕЎСКИ Канстанцін Вікенцьевіч нарадзіўся ў 1917 годзе ў вёсцы Н. Палюдава Талачынскага раёна. Беларус.
Скончыў да Вялікай Айчыннай вайны Аршанскае педучылішча, Аршанскі настаўніцкі інстытут, у 50-х гадах — завочную вышэйшую партыйную школу. Член КПСС з 1940 года.
З 1946 года заняты на партыйнай рабоце. У 1958—1964 гадах — першы сакратар Магілёўскага абкома партыі, са снежня 1964 — старшыня Брэсцкага аблвыканкома.
Выбіраўся дэпутатам Вярхоўнага Савета ССРС, працяглы час з'яўляецца членам Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР. Узнагароджаны ордэнамі і медаламі ССРС.

ропы, рынак таннай рабочай сілы, якая эксплуатавалася ва ўсе канцы капіталістычнага свету. За перыяд панавання беларускай тысячы беднякоў Брэсцкай і Гродзенскай абласцей вымушаны былі пакінуць родныя мясціны і, падобна Пашкевічу, ехаць у чужыя краі шукаць кавалак хлеба. У Палескім ваяводстве (так называлася тады Брэсцчына) не было пабудавана ні аднаго прадпрыемства. У Брэсце, Пінску, Баранавічах, Кобрыве і іншых гарадах знаходзіліся пераважна саматужныя, з прымітыўнай тэхнікай і абсталяваннем дробныя майстэрні, млыны, пякарні, піваварныя заводы.

У 1936 годзе колькасць рабочых у заходніх абласцях Беларусі ў параўнанні з 1913 годам паменшылася ў два разы, у той час як у Савецкай Беларусі павялічылася ў шэсць разоў. З Польшчы ў Заходнюю Беларусь увозіліся прамысловыя тавары, якія прадаваліся па вельмі высокіх цэнах, а за блас-

цэнна скупляліся сельскагаспадарчыя прадукты і сыравіна. Напрыклад, за кілаграм рачной і азёрнай рыбы палешуку гандляры плацілі грашы, на якія можна было купіць хіба што карабок запалак, а ў Варшаве гэту рыбу прадавалі ў сорак разоў даражэй.

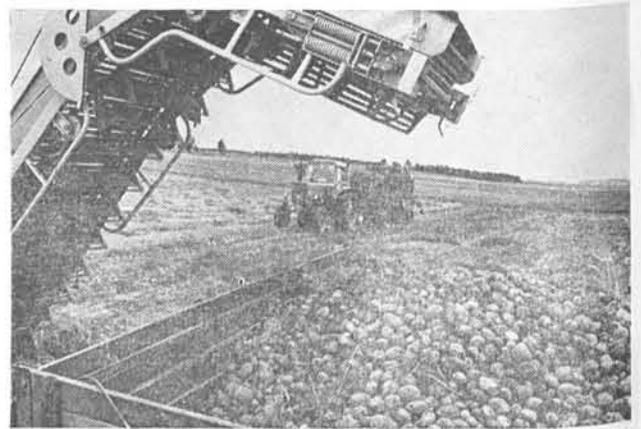
Жыхары гарадоў пакутавалі ад беспрацоўя, а сяляне — ад беззямелля. На долю 94 працэнтаў гаспадарак беднякоў і сярэднякоў прыходзілася толькі чацвёртая частка ўсіх земляў, ды і то самых горшых. Каля дваццаці працэнтаў сялянскіх гаспадарак наогул не мелі зямлі і вымушаны былі батрачыць у кулакоў і памешчыкаў.

Даймалі розныя хваробы. На Палессі сустрэкаліся цэлыя вёскі і нават паветы, дзе ўсе насельніцтва хварэла туберкулёзам. І тым не менш медыцынскае абслугоўванне ў Заходняй Беларусі ўвесь час пагаршалася: калі ў 1921 годзе ў Палескім ваяводстве на дзесяць тысяч насельніцтва было ў бальніцах 17 ложкаў, то ў 1938 годзе іх стала толькі 6. Ва ўсім ваяводстве налічвалася ўсяго шаснаццаць невялікіх бальніц.

Вядомы польскі публіцыст, адзін з кіраўнікоў Камуністычнай партыі Польшчы канца 20-х гадоў Альфрэд Лямпэ так характарызаваў палітыку польскай буржуазіі на захопленых землях Беларусі і Украіны: «Калі існавала такая бездзянь паміж правячымі сферамі краіны і польскім народам, то наколькі ж глыбейшай была бездзянь паміж пануючымі класамі і нацыянальнымі меншасцямі, якія складалі значны працэнт насельніцтва дзяржавы! З украінцаў хацелі зрабіць мясцовых русінаў. Беларусаў тлумачылі як людзей «тутэйшых», без нацыянальнасці. Адных і другіх пазбаўлялі школ і магчымасці незалежнага развіцця нацыянальнай культуры...».

Сацыяльны і нацыянальны прыгнёт выклікалі ў народа гнеўныя пратэсты. Шырылася барацьба за зямлю, волю і лепшую долю.

Незалежнасць прыйшла са [Заканчэнне на 5-й стар.]

На Беларусі ў самым разгары ўборка бульбы. Нясмыным патокам паступаюць на сартавальныя пункты клубні. Ураджайнасць бульбы складае ў сярэднім 200 цэнтнераў з гектара.

НА ЗДЫМКУ: уборка бульбы ў саўгасе імя Кутузава Пінскага раёна.

НЕЗВЫЧАЙНЫ САД

У жыхара гарадскога пасёлка Бераставіца пенсіянера Міхаіла Кананчука ёсць сад, які вабіць сваёй незвычайнасцю. Сярод знаёмых нам кветак, дрэў тут растуць перасяленцы з далёкіх мясцін: кітайскі лімоннік, абляпіха, грэцкі і манчжурскі арэх і іншыя.

Пладамі з саду Міхаіла Георгіевіча з радасцю ласуецца мясцовая дзетвара, а за лекавымі раслінамі да Кананчука звяртаюцца многія жыхары навакольных вёсак.

ЗАКАЗЫ — ТЭРМІНОВА

Своечасовае выкананне заказаў сельскіх жыхароў

Каля сарака вырабаў выпускае Брэсцкі завод бытавой хіміі. Гэта разнастайныя аэразолі, мыльчы рэчывы, клеі. Яны не толькі выдатнай якасці, але і прыгожа ўпакаваны. Шэсць вырабаў прадпрыемства адзначаны дзяржаўным Знакам якасці.

НА ЗДЫМКУ: інжынер-тэхнолаг завода Ларыса ІВАННІКАВА з вырабамі прадпрыемства.

гарантуе комплексная сістэма кіравання якасцю, укараненне якой завершана на ўсіх раённых камбінатах і спецыялізаваных прадпрыемствах бытавога абслугоўвання Беларусі.

У рэспубліцы створана сетка абласных спецыялізаваных аб'яднанняў і фірм, аснашчаных на апошняму слову тэхнікі, раённых камбінатаў пераўтварэння ў вытворчыя ўпраўленні.

ДЛЯ МЕЛІЯРАТАРАЎ НЕЧАРНАЗЕМ'Я

Ад Дзвіны да берагоў Ціхага акіяна можна пра-

ПАМЯЦІ АГАСЦІНЬО НЕТА

«Народы маладых незалежных краін праяўляюць глыбокія пачуцці ўдзячнасці да Агасціньо Нета, які зрабіў вельмі многа для сацыяльнага прагрэсу сваёй краіны, стаў прыкладам вернасці вялікім ідэалам вызваленчага руху».

Гэтыя словы сказаў на жалобным мітынгу ў сувязі са смерцю Старшыні МПЛА — партыі працы, прэзідэнта Народнай Рэспублікі Ангола Агасціньо Нета прадстаўнік прафсаюзнага цэнтра рэспублікі Бангладэш Сідзікур Рахман Кхан. Мітынг адбыўся ў Мінску, на які сабраліся ўдзельнікі 8-й міжнароднай канферэнцыі прафсаюзаў працоўных будаўніцтва, дрэваапрацоўкі і прамысловасці будаўнічых матэрыялаў краін Афрыкі, Азіі, Лацінскай Амерыкі і Аўстраліі.

— Смерць Агасціньо Нета выклікала вялікі смутак у савецкіх людзей, — сказаў старшыня Беларускага рэспубліканскага камітэта прафсаюза рабочых будаўніцтва і прамбудматэрыялаў Ч. Антылеўскі. — Мы ўпэўнены, што светлыя ідэалы, за якіямагаўся і якім прысвяціў усё сваё жыццё гэты чалавек, будуць натхняць народ Анголы на будаўніцтва новага жыцця.

Удзельнікі мітынгу паслямі тэлеграму са спачуваннямі прафсаюзу будаўнікоў Анголы.

НОВАЯ ГАЛІНА ПРАМЫСЛОВАСЦІ ССРС НАРАДЗІЛАСЯ У ГАДЫ ПЕРШАЙ ПЯЦІГОДКІ У НАШАЙ РЭСПУБЛІЦЫ

АДКУЛЬ ПАЙШЛІ ШТУЧНЫЯ ТКАНІНЫ?

4 лістапада 1930 года калектыў Магілёўскага завода штучнага валакна атрымаў першую партыю віскознай тэкстыльнай ніткі. Чатыры тоны ў суткі — такая была магутнасць прадпрыемства. Сёння падобны паказчык выклікае ўсмешку. Тым не менш гэта знаменавала нараджэнне новай галіны прамысловасці не толькі ў рэспубліцы, але і ў краіне. «Ваш поспех, — пісаў у прывітальнай тэлеграме магілёўскім рабочым В. Куйбышаў, — адзін з камяней будаўніцтва сацыялізма».

З таго часу прайшло амаль паўстагоддзя. Аб далейшым развіцці галіны расказвае начальнік аддзела хімічнай і нафтавай прамысловасці Дзяржплана БССР Генрых ЦЫВІНСКІ.

Сёння наша рэспубліка з'яўляецца адным з галоўнейшых раёнаў краіны па вытворчасці сінтэтычных валокнаў. Беларускія прадпрыемствы нафтахіміі даюць 85 працэнтаў усіх поліэфірных матэрыялаў і 40 — валакна тыпу нітрон.

Першынец пяцігодка — Магілёўскі завод штучнага валакна да 1940 года забяспечваў

23 працэнта агульнасаюзнага аб'ёму віскозных тканін з цэлюлозы. У час Вялікай Айчыннай вайны прадпрыемства было поўнаасцю знішчана, і ўсё давялося пачынаць спачатку. Адноўленае гераічнай працай, яно зноў стала флагманам па вытворчасці каштоўных матэрыялаў, але не магло задаволіць патрэбы ў сыравіне для вырабу шын, шлангаў, транспарцёрных стужак і іншых гумава-тэхнічных вырабаў.

У маі 1958 года Пленум ЦК КПСС прыняў пастанову аб паскораным развіцці хімічнай прамысловасці. У Светлагорску пачалося будаўніцтва завода штучнага валакна, першая чарга якога ўжо ў 1964 годзе дала прадукцыю. Праз год у Магілёве разгарнулася будаўніцтва буйнейшага ў Еўропе камбіната сінтэтычнага валакна, якому накіравана было стаць галаўным прадпрыемствам вытворчага аб'яднання «Хімвалакно». За гады васьмай пяцігодкі яго магутнасці поўнаасцю былі здадзены ў эксплуатацыю. Цяпер тут вырабляюцца штучныя тканіны, якія па сваіх якасных пара-

метрах пераўзыходзяць натуральныя суконныя. Яны не камечацца, лёгкія, трывалыя і эластычныя. Аб'яднанне «Палімір» у Наваполацку ў дзевятай пяцігодцы стала выпускаць валакно нітрон.

Каб задаволіць патрэбнасці шыннай прамысловасці, нарошчваюцца магутнасці па вытворчасці поліамідных матэрыялаў — зыходнай сыравіны для капроновых тэхнічных ніцей. З гэтай мэтай у Гродна пабудаваны завод сінтэтычнага валакна, які перапрацоўвае капралактам аб'яднання «Азот» і пастаўляе тэхнічную нітку для транспарцёрных стужак і корд для аўтапакрышак. Сёлета тут уведзена ў дзеянне магутнасці па вырабу капронавага жгута — аб'ёмнага валакна, на базе якога будуць рабіць тафтынгавыя дываны.

Такая кароткая гісторыя развіцця галіны ад першай пяцігодкі да нашых дзён.

А цяпер пра перспектывы. Ужо ў 1980 годзе павінны пачацца работы па расшырэнню вытворчасці ў наваполацкім аб'яднанні «Палімір». У адзі-

нацатай пяцігодцы будзе асвоены выпуск высокаўсаднага нітрона для Жлобінскай фабрыкі штучнай футры.

Выраб поліэфірнага валакна арганізуецца на Светлагорскім заводзе. У далейшым у сувязі з развіццём вытворчасці капралактам у гродзенскім аб'яднанні «Азот» будзе інтэнсіўна павялічваць магутнасці мясцовы завод сінтэтычнага валакна. Расшырыцца і «Палімір».

Беларускія хімікі змагаюцца за паліпшэнне якасці сваёй прадукцыі. Ужо цяпер вялікая частка яе пазначана ганаровым пяцікутнікам. Але мы імкнёмся да таго, каб палепшыць гігіенічныя ўласцівасці хімічных валокнаў, наблізіць іх да натуральных — баваўны, ільну, шоўку. Не сакрэт, што штучныя тканіны дрэнна «дышаць», накаптваюць статычную электрычнасць. З апошняй з'явай ужо навучыліся змагацца, а эфект «дыханьня» яшчэ вырашаецца вучонымі. Павышаецца гіграскапічнасць тканін.

ПАЛЯРНІКІ РАЗМАЎЛЯЮЦЬ ПА-БЕЛАРУСКУ

У канцы лета з Антарктыды вярнуліся чацвёра беларускіх даследчыкаў. Урад рэспублікі ўзнагародзіў усіх Ганаровымі граматамі Вярхоўнага Савета БССР. Ва ўназе сказана: за актыўны ўдзел у выкананні праграмы 23-й савецкай антарктычнай экспедыцыі, праўленую мужнасць і творчы пошук. Што стаіць за радкамі лакальнай фармулёўкі? Расказваюць самі палярнікі.

Фёдар ГАЛУБЕНКА: — Сёння на шостым машыну перакрываваўся інтарэсы велізарнай арміі вучоных, навуковае асваенне льдавой зямлі ідзе поўным ходам. Гідролагі, метэаролагі, гляцыёлагі і геофізікі, псіхологі і біёлагі, спецыялісты па касмічнай медыцыне і геалогіі — гэты пералік зацікаўленых навук можна працягваць. Нават знаёмства з колам нашых абавязкаў дае ўяўленне аб размаху прамовімых даследаванняў.

Генадзь Аўрынскі займаўся прыёмам і апрацоўкай інфармацыі, што паступае з метэаралагічных спадарожнікаў. Фотаздымкі Зямлі, зробленыя з космасу, дазваляюць бачыць тэндэнцыі ў пераменах надвор'я, цыклоны і тайфуны, рух льдаў. Льдавы прагноз у Паўночным паўшар'і, дарэчы, «прадбачаў» таксама Аўрынскі. Працаваў ён адзін, палярным днём і палярнай ноччу. У Антарктыку вялікі штат не возьмеш, таму даводзіцца быць універсалам.

Спачатку планавалася, што я, напрыклад, павінен буду апрацоўваць на электронна-вылічальнай машыне вынікі

ракетнага заздзіравання верхніх пластоў атмасферы. Потым дабавіліся градуіроўка вымяральных прыбораў ракетнага зонда, рамонт вылічальнай машыны лакатара, аператарства на лакатары. Хоць часу заставалася толькі на сон, але ж, здаецца, з трайнымі абавязкамі справіўся.

Гэтак жа «прасавалі» гадзіны Валерыя Маханькоў і Аркадзь Часнакоў. Яны ўваходзілі ў групу абслугоўвання электронна-вылічальнай машыны «Мінск-32». Аператыўная апрацоўка метэаралагічнай інфармацыі, розных навуковых звестак, тэхнічнае абслугоўванне і рамонт камп'ютэра — усё гэта патрабавала максімальнай самааддачы. Беларуская ЭВМ — адзіны камп'ютэр на мацерыку, і часта на станцыю «Маладзёжная» звярталіся замежныя даследчыкі з просьбай апрацаваць тыя або іншыя звесткі. Яны заўсёды заставаліся задаволены нашай дапамогай. Наогул, зрываў у апрацоўцы інфармацыі група абслугоўвання ЭВМ не дапускала.

Валерыя МАХАНЬКОЎ: — У анкетце, якую запаўняе кандыдат у палярнікі, няма пытання: ці валодаеце вы асабістай мужнасцю? Само сабою, што баязліваму чалавеку на тых шыроках рабіць няма чаго. Мяркуюць самі. Мароз — мінус 30, вецер — 32 метры ў секунду. Гэта тое ж, што 150 градусаў холоду. Заблудзіцца гэтак жа

проста, як і папасці ў прысыпаную снегам трэшчыну. Магнітныя буры, недахоп кіслароду... Экзотыкі хапае. Нават на рабочым месцы ўзнікае столькі надзвычайнапружаных, складаных сітуацый, што без такой якасці, як асабістая мужнасць, чалавеку не абысціся. Вось усяго два прыклады.

У моры Уэдэла дызель-электраход «Капітан Маркаў» з 24-й савецкай антарктычнай экспедыцыяй на борце быў зацёрты льдамі. Глыбокі дрэйф карабля мог закончыцца трагічна. Вялікую ролю ў яго вызваленні адыграў льдавы прагноз, які з дапамогай спадарожніка Зямлі даў Аўрынскі. Ён не адыходзіў ад апаратуры да таго часу, пакуль не «знайшоў» вялікую палонку і не спрагназіраваў яе рух. Некалькі дзён «Маркаў» марудна, вельмі марудна прабіваўся да яе. Вачыма карабля былі вочы Аўрынскага.

У Галубенкі было і прасцей, і складаней. Прасцей — бо паломка вылічальнай машыны лакатара, якая здарылася ў час чарговага заздзіравання атмасферы, нагрэла толькі тым, што пуск ракеты быў зроблены ўпустую. Складаней — бо для вызначэння і выпраўлення непаладкі ён меў усяго 30 секунд. Фёдар Фёдаравіч не хацеў, каб ракета, якая каштуе тысячы рублёў, згарэла проста так. 30 секунд яму хапіла. Лакатар зноў працаваў.

Фёдар ГАЛУБЕНКА: — Адразу ж пасля прыезду ў цэнтр савецкіх антарктычных даследаванняў, на станцыю «Маладзёжная», Валерыя Маханькоў добраахвотна ўзяўся ўдасканаліць уводную прыладу Мінск-1560 да ЭВМ. У тых умовах гэты яго намер таварышы палічылі нерэальным. Але прайшло паўгода, і Маханькоў прымаў віншаванні скентыкаў.

Так, кожны з іх дзейсна ўдзельнічаў у выкананні праграмы 23-й САЭ. Кожны праявіў мужнасць і вёў пастаянны творчы пошук. Але яны былі яшчэ і добрымі таварышамі. У асаблівых, ізаляваных умовах Антарктыды гэта вельмі шмат значыць. Да Маханькова палярнікі неслі рамантаваць свае электронныя гадзіннікі і фотаапараты. Ён адзіляў іх і арыгінальнымі сувенірамі, аб якіх ніяк не скажаш, што зроблены ўручную. Хворых Валерыя Піліпавіч карміў... памідорамі па-магілёўску (ён вырас у Горацкім раёне). А Аркадзь Часнакоў, калі выдавалася свабодная хвілінка, быў у цэнтры футбольных баталій. Праўда, яго сапраўднае хобі — палярны бабслэй; катанне з айсберга на дошцы. Але гэта — калі не бачыць начальства.

І апошняе: цяпер вырашаецца пытанне аб удзеле беларускіх палярнікаў у 25-й савецкай антарктычнай экспедыцыі.

Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ.

класці трасу з дрэнажных вырабаў, якія паставіў у гэтым годзе меліяратарам Нечарназем'я калектыву Віцебскага камбіната будаўнічых матэрыялаў. Адсюль адпраўлена каля дзесяці тысяч кіламетраў труб — намінога больш намечанага планам. Іх дастаткова для асушэння 20 тысяч гектараў пераўвільготненых зямель.

ЗРУЧНАЯ І ПРЫГОЖАЯ

Разныя і металічныя ўпрыгожванні, элементы мастацкай інкрустацыі ў стылі народнай творчасці выкарыстаны ў новых мэблевых гарнітурах «Пралеска» і «Няміга», створаных беларускімі канструктарамі. Іх выпуск асвоены на адным з буйнейшых прадпрыемстваў рэспублікі — аб'яднанні «Гомельдрэў». Першыя партыі набораў адпраўлены ў гандлёвую сетку краіны і на экспарт.

ШКОЛА ВУЧОНЫХ

У беларускім маладзёжным цэнтры «Юнацтва» працуе міжнародная школа-семінары, якая адкрыта ў адпаведнасці з планам Міжнароднага цэнтры акадэміі сацыялістычных краін.

Навуковыя кадры праходзяць кваліфікацыю па праблеме «Цепла і масаабмен».

У рабоце школы прымаюць удзел 130 чалавек, сярод якіх 40 вучоных з-за рубяжа. Замежныя госці прадстаўляюць НРБ, ГДР, ВНР, ПНР, ЧССР.

З ДАПАМОГАЙ АўТАМАТЫКІ

Аўтаматычна разгружаюцца новыя аўтанаяздыкантэйнеравозы, выпуск якіх асвоен на Мінскім аўтамабільным заводзе. Усе грузавыя аперацыі спецыяльныя пад'ёмныя механізмы выконваюць у лічаныя хвіліны. У састаў аўтапоезда, грузападмальнасць якога 30 тон, уваходзяць цягач і паўпрычэп. Кантэйнеравоз значна расшырыць геаграфію дастаўкі грузаў, знізіць сабекошт перавозак.

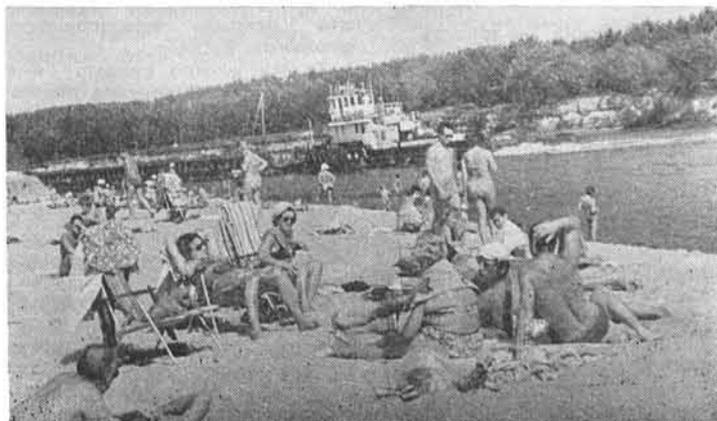
КАРМЫ— Пад кантролем прыбораў

Асноўныя працэсы вытворчасці кармоў кантралюе камплект сродкаў, распрацаваны ў Цэнтральным навукова-даследчым інстытуце механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі Нечарназемнай зоны СССР. Гэтыя прыборы хутка вызначаюць вільготнасць, шчыльнасць і тэмпературу розных кармавых матэрыялаў. Яны забяспечаны батарэйнымі крыніцамі сілкавання і могуць выкарыстоўвацца ў палявых умовах. Невялікі па габарытах і вазе камплект лёгка перабазіруецца на аб'екты.

У камплект уваходзіць вільгацемер, які за 2—3 хвіліны вызначае вільготнасць зялёнай масы, травяной мукі, фуражнага і насеннага зерня ў слоі метравай глыбіні. Радыеізатопны шчыльнамер проста ў полі вымярае шчыльнасць сена і сааломы без адбору ўзораў, а зондавы электратэрмометр з высокай дакладнасцю кантралюе тэмпературу сенажу, сіпасу, прасаванага сена.

Камплект гэтых сродкаў прайшоў шырокую вытворчую праверку ў гаспадарках Беларусі і Украіны. Пачаты яго сёрыны выпуск.

ДОМ АДПАЧЫНКУ «БУГ»

Два гады назад на берэзе ракі Мухавец паблізу Кобрына адкрыты новы сямейны дом адпачынку «Буг». За гэты час тут правялі свой водпуск каля сарака дзвюх тысяч чалавек.

Камфартабельныя жылыя памяшканні, сталаўкі і глядзельная зала, прасторныя фае і танцпляцоўка, бібліятэка і медыцынскі пункт — усё гэта падабаецца тым, хто прыехаў сюды адпачыць.

Кожны можа выбраць занятак па душы. Адны любяць пасядзець за шахматнымі дошкамі, другія — патанцаваць, трэція — пачытаць кнігу ў бібліятэчнай цішыні або пагуляць на ўлонні прыроды. Мясціны тут маляўнічыя. Прыгожа выгінаецца Мухавец, шуміць сасновы бор, свежае паветра настоена пахамі жывіцы, кветак і травы. Раздольна пачуваюць сябе ў гэтым куточку дарослыя і дзеці. У дом адпачынку часта прыязджаюць з канцэртамі артысты. Не рэдкія госці тут і пісьменнікі.

НА ЗДЫМКАХ: у бібліятэцы шмат навінак; юныя рыбаловы; паветра, сонца і вада; агульны выгляд дома адпачынку «Буг»; за шахматнымі дошкамі.

Фота М. ХАДАСЕВІЧА.

ЦЕПЛЫНЯ І САРДЭЧНАСЦЬ СУСТРЭЧ

З 10 па 19 верасня ў Беларусі адбыліся Дні Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам. Для ўдзелу ў іх у Мінск прыбыла дэлегацыя Таварыства в'етнама-савецкай дружбы на чале з другім сакратаром камітэта Камуністычнай партыі В'етнама правінцыі Біньчхтхен, намеснікам старшыні правінцыяльнага народнага Савета Ву Тхангам.

У правядзенні Дзён таксама прыняў удзел Надзвычайны і Паўнамоцны пасол СРВ у СССР Нгуен Хыу Кхіеу.

Вечарам 10 верасня ў зале Беларускай дзяржаўнай філармоніі адбылося ўрачыстае адкрыццё Дзён Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам у Беларускай ССР. У ім прынялі ўдзел сакратар ЦК КПБ Ю. Колакалаў, намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР С. Пілатовіч, кіраўнікі міністэрстваў і ведамстваў, партыйныя і савецкія работнікі, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый.

З дакладам, прысвечаным 34-й гадавіне перамогі жніўнянскай рэвалюцыі, выступіў старшыня праўлення Беларускага аддзялення Таварыства савецка-в'етнамскай дружбы, міністр аўтамабільнага транспарту БССР А. Андрэеў. Прамоўца падкрэсліў, што нам, савецкім людзям, якія перажылі адну з самых цяжкіх і разбуральных у гісторыі чалавечтва войнаў, добра вядома, што значыць аднавіць з руін гарады і вёскі, фабрыкі і заводы, узняць сельскую гаспадарку, захоўваць цвёрды палітычны курс у абстаноўцы няспынных правакацый і адкрытых пагроз пекінскага кіраўніцтва пачаць новую агрэсію.

Мы верым, што працавіты, таленавіты, гераічны в'етнамскі народ пад кіраўніцтвам сваёй Камуністычнай партыі, выкарыстоўваючы багаты вопыт Савецкага Саюза, іншых краін сацыялістычнай садружнасці, пераадолее цяжкасці, атрымае выдатны перамогі ў пабудове новага грамадства, ператворыць сваю радзіму ў высокаразвітую сацыялістычную дзяржаву.

На сходзе выступіў Надзвычайны і Паўнамоцны пасол СРВ у СССР Нгуен Хыу Кхіеу.

Ад імя камуністаў і ўсіх працоўных В'етна-

ма ён перадаў сардэчнае прывітанне працоўным Беларусі. У лёсе в'етнамскага і беларускага народаў шмат агульнага. Абодва самааддана змагаліся супраць замежных захопнікаў, зведалі цяжкія разбурэнні, выкліканыя вайной.

Выдатныя поспехі, якіх дасягнулі працоўныя Беларусі ў пасляваенны час, мы разглядаем як крыніцу натхнення ў справе будаўніцтва сацыялізму. У нашай краіне працуюць магутныя грузавікі БелАЗа, трактары «Беларусь», сотні в'етнамскіх юнакоў і дзяўчат вучацца ў Беларусі.

Праграма Дзён Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам у Беларусі ўключала каля 20 тысяч розных мерапрыемстваў, якія прайшлі ў гарадах і вёсках рэспублікі. Дэлегацыю Таварыства савецка-в'етнамскай дружбы цэпла і сардэчна прымалі на заводах Мінска, на зямлі гераічнай Брэсцкай крэпасці, у многіх працоўных калектывах. Тут адбыліся мітынгі салідарнасці з мужным і няскораным в'етнамскім народам. У гэтыя дні ў мінскім Палацы мастацтва адкрылася выстаўка твораў мастакоў В'етнама. Разам з карцінамі гасцей дэманструецца серыя работ «В'етнамскія ўражанні» заслужанага дзеяча мастацтваў БССР Л. Шчамялёва, які летась правеў у СРВ цэлы месяц.

Члены дэлегацыі Таварыства в'етнама-савецкай дружбы на чале з другім сакратаром камітэта КПВ правінцыі Біньчхтхен, намеснікам старшыні правінцыяльнага народнага Савета Ву Тхангам сустрэліся з актывістамі Беларускага аддзялення Таварыства савецка-в'етнамскай дружбы. Ва ўрачыстай абстаноўцы адбылося падпісанне пратакола аб супрацоўніцтве Беларускага аддзялення Таварыства СВД з грамадскаю правінцыі Біньчхтхен.

НА ЗДЫМКАХ: прыбыццё ў Мінск дэлегацыі Таварыства в'етнама-савецкай дружбы; у час наведання Мінскага мотавелазавода.

Фота Э. ТРЫГУБОВІЧА і Ч. МЕЗІНА.

ВЕРШІНЫ ПОКОРЯЮТСЯ МОЛОДЫМ

Адзін паэт сказаў: калі ў дваццаць год чалавек не мае арліных крылаў, высока лётаць ён ніколі не будзе. І ў гэтым вобразным выказванні — праўда жыццёвых назіранняў. Той, хто намерваецца дасягнуць нейкіх вышынь у абранай справе, прымножыць набыткі грамадства, павінен ісці да сваёй мэты настойліва і паслядоўна, працаваць апантана і шмат. Пачынаць трэба рана, пакуль малады запал, энтузіязм надае сілы і поўніць верай у шчаслівую зорку.

Ніхто не можа прадбачыць наперад свой або чыйсь лёс, але з вышыні пражытых гадоў чалавек здольны аналізаваць зробленае, пройдзенае сабой ці іншымі, бачыць удачы і памылкі... Словам, зразумець, чаму поспех спадарожнічаў менавіта гэтаму мужчыне ці гэтай жанчыне. Ведаць такое цікава, бо паглыбляецца не толькі разуменне жыцця і яго праўд, але і грамадскага ладу ў цэлым.

Зборнік «Вяршыні пакараюцца маладым», які выйшаў у бібліятэчцы «Голасу Радзімы» на рускай мове, здольны наталіць цікаўнасць чытачоў. У форме нарысаў і замалёвак тут даследуюцца біяграфіі адзінаццаці чалавек. Гэта нібы калектывны партрэт пакалення, якое па-гаспадарску займае адказнае месца ў грамадстве, бярэ на сябе клопаты пра сённяшні і заўтрашні дзень. Кожнае пакаленне савецкіх людзей мае свой «зорны час», сваіх герояў. Сімвалам 70-х гадоў можна на-

зваць касманаўтаў. Двое з іх — Пётр Клімук і Уладзімір Кавалёнак — нарадзіліся ў Беларусі. Што выплывала іх сярод тысяч равеснікаў? Былая настаўніца Валодзі Кавалёнка згадвае пра яго школьныя гады, калі толькі пачынаў фарміравацца характар будучага даследчыка космасу. Здольнасці да вучобы, кемлівасць, працавітасць, мэтанакіраванасць — гэтыя рысы актыўна спрыялі росту хлопца з вёскі Белае.

І вось тут хацелася б падкрэсліць, што не сама па сабе прафесія ўзвышае чалавека. Бо што ёсць больш звычайнае, як земляроб, рабочы. Але ў нашай краіне лепшым з іх надаецца званне Героя Сацыялістычнай Працы. Маладыя людзі, пра якіх ідзе гаворка ў кніжцы «Вяршыні пакараюцца маладым», яшчэ не ўдасціліся такога высокага гонару. У гэтых дзён іх гэта наперадзе. Галоўнае — яны заняты актыўнай стваральнай працай на карысць грамадства, бачыць у ёй сэнс і радасць жыцця. А людская павага і пашана працягваюцца ў розных формах. Гэта можа быць букет кветак для настаўніцы — Кацярыны Прэдыбайла вучыць дзяцей у Мазыры; ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга — механізатар з Крычаўскага раёна Міхаіл Аляксеева вырасціў выдатны лён; папулярнасць — песні Ігара Лучанка спявае ўся краіна, яны гучалі і за мяжой...

Савецкае грамадства зацікаўлена ў тым, каб кожны чалавек развіў свае здольнасці, стаў асобай. І стварае для гэтага адпаведныя ўмовы — бясплатнае навучанне ад школы да інстытута, магчымасці працаваць па спецыяльнасці, цікава і з карысцю праводзіць вольны час, пастаянна павышаць сваё майстэрства, займаць адказныя пасады, актыўна ўдзельнічаць у грамадскім жыцці. Як карыстаюцца савецкія юнакі і дзяўчаты шчодро прадастаўленымі ім правамі, чытачы могуць даведацца са зборніка «Вяршыні пакараюцца маладым».

В. СЕРГІЕУСКАЯ.

Дорога В БУДУЩЕЕ

[Окончание. Начало в № 37]

АВТОГРАФ НА ДАЛЁКОЙ ЗЕМЛЕ

Вот уж действительно — на Золотинке для Нади Луцки «сошелся клином белый свет». Нет ничего дороже этих аккумуляторных домиков, что примостились вдоль проспекта Кедышко, потому что проспект, домики, магазины, Дом культуры, кафе, школа, детские сады — все это дело рук Нади и ее друзей, парней и девчат, которые приехали сюда из Белоруссии.

Когда Надя бывает в отпуске дома на Брестчине, часто вспоминает Якутию. Днем хлопочет по хозяйству — помогает маме,

иногда с девочками ходит сено сушить или зерно лопатить. Земляки работают да с любопытством поглядывают на Надю: как она, не отвыкла ли от сельской работы? Нет, не отвыкла. Да только тянет ее Золотинка, к своим скорее зовется. Там ее улица. Там ребята и девчата прорубают просеку в тайге.

На БАМе я спрашивал у Нади: как стихи рождаются? Смеется. Вспоминаю, говорит, лица ребят, их работу. Вспоминаю, и слова на бумагу просятся. Многим кедышковцам согрели сердце строки Надежды Луцки. Особенно тогда, когда позади тяжелый день, наполненный работой: долбили мерзлый или скальный грунт, вгрызались в землю, чтобы положить под полотно дороги трубы. А грунт не сдается — ло-

паются тросы, глохнет бульдозер. Вечером в вагончике все греются. Впрочем, нет, не все — кто-то дежурит у костра, подбрасывая дровишки. Всю ночь будет гореть костер, всю ночь будет оттаивать грунт. На минутку-другую забегит костровой в вагончик, хлебнет горячего чайку. Не спит бригада. Читает инженер Надежда Луцки хлопцам свои стихи. Знает: слово усталость снимает, силы дает.

По-разному можно воодушевлять на труд. Можно и стихом, западающим в душу. Хорошо, когда работа рождает поэтические слова. Здорово, когда поэтическое слово помогает работе.

Навсегда в моем сердце останутся Эти сопки, морозы, снега. Золотинка не просто станция, Эта станция — юность моя...

— Главное, почему мы работаем здесь, в этих суровых условиях, это в первую очередь — чувство долга перед Родиной, друзьями и перед самими собой, — говорит Надежда. — Здесь каждый прошел школу мужества. Слабые не выдерживали, уезжали сразу. Только сильные оставались — настоящие друзья, настоящие люди, которые всегда помогут, придут на помощь...

Одним из таких настоящих друзей для Надежды Луцки стала инженер-геодезист Ва-

лентина Макеева. Раньше она работала в Минске. Приехала на БАМ и первой прошла по «улицам», которые в то время были заснеженной тайгой, вела разбивку улиц, домов. Ей Надя тоже посвятила стихотворение.

Но БАМ — это не только работа. В выходные и праздничные дни — концерты художественной самодеятельности, знакомство с коллективами мастеров искусств, спортивные соревнования, рыбалка, охота.

«Есть на земле люди... Около них нельзя скучать, притворяться, лгать, нельзя плохо работать. Нельзя потому, что рядом с ними это, оказывается, очень стыдно. И не потому, что они будут что-то говорить, в чем-то обвинять. Нельзя потому, что рядом с ними нельзя жить иначе». Так писала газета «Алданский рабочий» о геологе Каримовой, одной из тех, кто открыл Нерюнгринский угольный бассейн.

То же можно сказать и о Наде Луцки, Валентине Макеевой, Нине Ягниш, Вере Олехнович и многих других. Железная дорога на якутской земле — прекрасный автограф, который оставляют здесь парни и девчата из Белоруссии.

ТАЁЖНЫЙ ДЕСАНТ

Первыми по трассе будущей дороги идут изыскатели, а потом уже лесорубы. Их десант небольшой — семнадцать человек. Они ведут единоборство с тайгой, в которой требуется прорубить коридор.

Лесоруб — профессия на БАМе такая же ответственная, как, скажем, монтер пути. Интересно наблюдать, когда путеукладчик выставляет пакеты, когда монтируют их ребята. Каждый пакет — 25 метров. Один шаг путеукладчика — и БАМ на 25 метров становится длиннее. Эффектная работа.

— Действительно, эффективная, — соглашается Саша Диденко, бригадир лесорубов из первого белорусского ударного комсомольского отряда. — Синхронная работа. Завершающая и почетная.

Видел, как их в Беркаките встречали, — под «ура» и сплошные фанфары укладывали хлопцы последние рельсы. А когда мы здесь шли, никаких фанфар не было. Была тайга, трескучий мороз зимой да комариные «симфонии» летом.

В Минске Саша работал строителем, был депутатом Фрунзенского районного Совета народных депутатов. Часто благодарности получал, премии. Хорошо трудился, ответственные задания поручали ему.

Провожать их на БАМ пришли в ЦК комсомола Белоруссии заслуженные строители республики, Герои Социалистического Труда. И конечно же, Вера Павловна, мать комсомольца-подпольщика, Героя Советского Союза Николая Кедышко, чье имя было присвоено отряду. Тепло проводов долго согревало ребят, и

СССР—США: СОТРУДНИЧЕСТВО ВО ИМЯ ЖИЗНИ

Еще одна почка, доставленная в Соединенные Штаты из Советского Союза, успешно пересажена 43-летней больной в Нью-Йоркском медицинском центре Даунстейт в Бруклине. Об этом сообщили 21 июля все нью-йоркские вечерние газеты и американские информационные агентства. После 5-часовой операции, проведенной бригадой хирургов во главе с доктором Р. Адамсоном, пациентка чувствует себя хорошо, ее организм преодолел первые три стадии возможного отторжения вживленного органа.

Почка была направлена самолетом из Научно-исследовательского института трансплантологии и искусственных органов в контейнере со специальным раствором, способным поддерживать жизнедеятельность этого органа в течение 72 часов. Ее сразу же поместили в лабораторию по сохранению почки при больничном центре в Нью-Йорке. В результате оперативно проведенных исследований с помощью компьютера в Нью-Йорке, Бостоне и Филадельфии из 6 тысяч американцев, нуждающихся в трансплантации почки, был отобран пациент, которому она подходила.

— Обмен человеческими почками, — заявил в беседе с корреспондентом АПН руководителем лаборатории по сохранению почки при больничном центре Сент-Люк доктор Р. Маккэйб, — происходит между нами и нашими советскими коллегами на основе договоренности, достигнутой мной и директором Института трансплантологии и искусственных органов Валерием Шумаковым. За последние два года, сказал доктор Маккэйб, было отправлено американскими и получено от советских врачей шесть почек. В прошлом месяце отправленная из США почка была пересажена одному из пациентов в Москве. Успешные пересадки, подтвердил Р. Маккэйб, убеждают нас, что сотрудничество

в этой области медицины должно носить широкий международный характер и осуществляться на регулярной основе и что для этого имеются все возможности.

О пользе американо-советского сотрудничества в области медицины, которое помогает ученым обеих стран в короткие сроки решать сложные проблемы, связанные с лечением людей, заявил журналистам и директор Рагозинского почечного центра при Корнельском университете доктор А. Рубин.

Два с половиной года назад в клинику доктора Рубина, в соответствии с программой совместных исследований, была направлена почка-трансплантат из Советского Союза и пересажена 30-летнему Дж. Серрано, страдавшему неизлечимым заболеванием. Сейчас Дж. Серрано, проживающий в Пуэрто-Рико, здоров и с благодарностью вспоминает советских и американских медиков, спасших ему жизнь.

Десять тысяч километров не стали помехой при спасении жизни работницы Московского метрополитена Светланы Р., которой доктор Шумаков в январе этого года пересадила почку, «прилетевшую» из США. Советская печать широко писала тогда о помощи, которая пришла из Рагозинского центра при Корнельском университете в Нью-Йорке.

— Успешно прошла в нашей клинике и трансплантация второй почки, присланной из-за океана, — сказал член-корреспондент АМН СССР Валерий Шумаков. — Совместная борьба за жизнь больных на разных континентах — хороший пример реализации договора о сотрудничестве, который мы заключили с Рагозинским центром.

Так как хирурги постоянно испытывают нехватку доноров, продолжил доктор Шумаков, от эпизодических обменов трансплантатами мы переходим к постоянным соглашениям, в которых наши контакты скреплены Договором

о межинститутском сотрудничестве.

Медики двух стран объединили усилия и в решении проблемы искусственного сердца, как это предусмотрено Межправительственным соглашением между СССР и США о сотрудничестве в области медицинской науки и здравоохранения 1972 года.

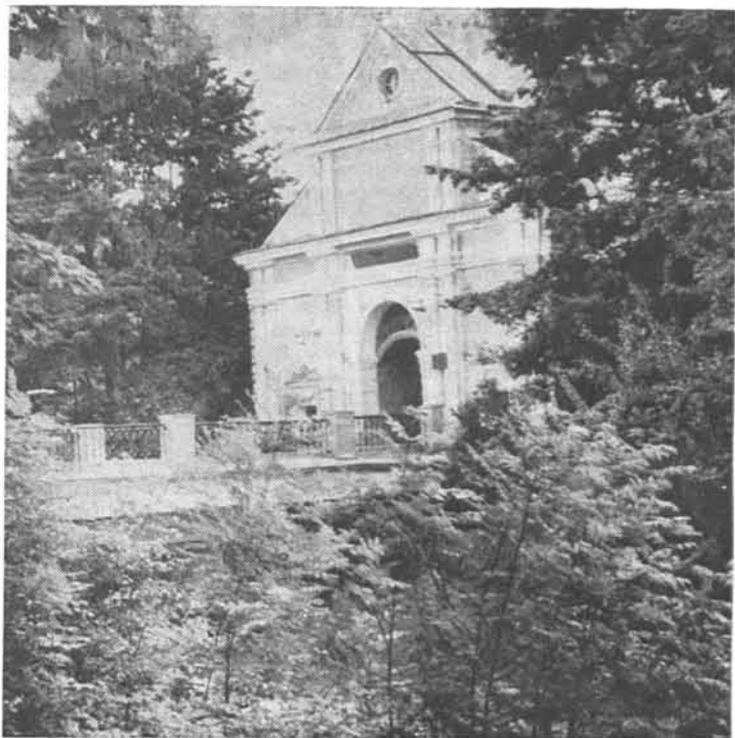
Координатор советской части программы по созданию искусственного сердца доктор Шумаков отметил, что в настоящее время как в Советском Союзе, так и в США создано много экспериментальных аппаратов. Исследователи предоставили друг другу для апробации по шесть образцов. Проведены и экспериментальные операции в Москве и в США по вживлению моделей сердца телятам.

— Из Москвы, — сказал доктор Шумаков, — в США мы отправили сложную электронную систему для управления и изменения ритма и объема работы искусственного сердца, а американские ученые в свою очередь прислали нам биомедицинские полимеры, обладающие антитромбогенными свойствами. Эти пластмассы мы используем сейчас для покрытия внутренней поверхности модели.

— Если в ряде вопросов США, может быть, имеют приоритет, то в других Советский Союз превосходит Америку, — так оценил состояние дел американский куратор этой работы профессор М. Де Вэйки.

— Каждая из сторон, — заключил Валерий Шумаков, — имея свои приоритетные разработки, обменивается ими, что, бесспорно, позволит сократить сроки появления аппарата, который так необходим в экстренных случаях клинике. Эта модель сможет некоторое время выполнять функции остановившегося сердца.

Зинаида ХРОМОВА.
АПН.

Уваход у санаторый «Нясвіж» — былы палац князёў Радзівілаў.

АДРОДЖАНАЯ ЗЯМЛЯ

[Заканчэнне.]

Пачатак на 2-й стар.

рак гадоў назад, 17 верасня 1939 года. Але хутка пачалася гітлераўская акупацыя.

Вялікая Айчынная вайна адкінула назад і без таго слабую эканоміку Заходняй Беларусі, аднак край чакаў вялікі цікавы лёс, надзейная будучыня, гарантаваная ўсёй эканамічнай і палітычнай магутнасцю Савецкай дзяржавы. З усіх савецкіх рэспублік у наш край паступалі станкі і абсталяванне, сродкі транспарту, энергетыкі, сувязі, прамысловая аграва і будаўнічыя матэрыялы.

Дзякуючы гэтым клопатам, сёння мы маем нечуванья ў нас раней галіны прамысловасці. На долю вобласці ў рэспубліканскім аб'ёме прыходзіцца ўвесь выпуск газавых пліт і электрычных лямпачак, штучных скур, электраматораў, значная частка электронна-вылічальных машын, аўтаматычных ліній, рачных суднаў, амаль дзевяноста працэнтаў баваўняных тканін, дзве трэці трыкатажу, пятая частка дыванаў, трэць панчошна-шкарпэткавых вырабаў. У розныя канцы Савецкага Саюза і ў многія зарубежныя краіны ідуць нашы электронна-вылічальныя машыны, станкі і аўтаматычныя лініі, рачныя судны і электраматоры, цеплагенератары, электралампачкі і многія іншыя вырабы.

Вялікі рускі пісьменнік Іван Тургенёў у сваёй «Паездцы ў Палессе» пісаў: «Тонкі, цмяны туман, вечны туман Палесся вісеў удалечы над намі. Не ляютаяй, гэтай нерухомасцю жыцця, не адсутнасцю жыцця, нечым мёртвым, хоць і велічым, вяла мне з усіх краёў небасцілу...» А сёння! Там, дзе ляжалі непраходныя балоты і курьўся «вечны туман», шуміць збажына. Ды такая, як прызнаўся наш суайчыннік Пашкевіч, што не ў кожнай развітой замежнай краіне ўбачыш.

Зараз у вобласці створана сетка спецыялізаваных гаспадарак па вытворчасці льну, цукровых буракоў, насення збожжавых і зернебабовых культур, сартавой і таварнай бульбы, па вытворчасці гародніны і насення шматгадовых траў, мясных і малочных прадуктаў. Напрыклад, у саўгасекамбінате «Мір» Баранавіцкага раёна кожны год вырошчваецца дзевяць тысяч галоў буйной рагатай жывёлы. Дзве тысячы свіней у год — такая магутнасць калгаса імя Леніна Ляхавіцкага раёна. На ўвесь Савецкі Саюз славіцца калгас «Аснежыцкі» Пінскага раёна.

Сёння кожны пяты вясковец мае спецыяльнасць механізатара. Дарэчы сказаць, па даных перапісу 1931 года, у Палескім ваяводстве кожны трэці быў непісьменны. Зараз у нас працуе каля ста тысяч спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй

адукацыяй. Дзейнічаюць два інстытуты, 1013 агульнаадукацыйных школ, 18 тэхнікумаў, 24 прафесійна-тэхнічныя вучылішчы. Армія навучэнцаў складае звыш 264 тысяч чалавек. Што і казаць — унушальныя лічбы.

На Брэстчыне працуюць больш дзвюх тысяч урачоў і дзевяць тысяч работнікаў сярэдняга медыцынскага персоналу. Сярод іх ёсць кандыдаты навук. Звыш пяцідзсяткі носяць ганаровае званне «Заслужаны ўрач БССР». Высокія афіцыйныя званні далаўняюцца і неафіцыйныя: «Мой выратавальнік», «Мая другая маці», «Мой лепшы друг». Гэта выказваецца вусна і ў многіх пісьмах-падзяках, якія ідуць у адрас урачоў.

Асаблівы клопат праяўляецца аб маці і дзіцяці. Да Савецкай улады на Брэстчыне не было ні адной установы па лячэбна-прафілактычнаму абслугоўванню жанчын і дзяцей. Зараз дзейнічаюць 75 такіх устаноў.

Адчынены дзсяткі новых радзільных дамоў. Каля семнаццаці тысяч многадзетных маці кожны месяц атрымліваюць дзяржаўную дапамогу.

Пра Заходнюю Беларусь можна расказаць бясконца. Пра гарады і вёскі, якія маладзюць з кожным годам, пра таленты, якімі так багаты гэты край, пра маляўнічыя мясціны, што чаруюць душу і сэрца... За мірныя гады мы здолелі зрабіць свой край і багатым і прыгожым.

Ну, а як наконт слоў Альфрэда Лямпа аб «бездані»? Усё ўжо гэта стала гісторыяй. Савецкую Беларусь і Польскую Народную Рэспубліку раздзяляе не бездань, а ўсяго толькі пагранічная паласа, якую перасякаюць аўтамабільныя і чыгуначныя шляхі. Ад Брэста да Любліна — 170 кіламетраў. Але, як кажуць, «да дома друга дарога ніколі не бывае доўгай». Жыхары Брэстчыны часта бываюць у гасцях на Любліншчыне і ў Бяла-Падлясцы польскія сябры наведваюць брэсцкі край. Папулярным стаў абмен дэлегацыямі працоўных. Гэтыя сувязі садзейнічаюць узаемнаму абагацэнню перадавым вопытам, укараненню навейшай тэхналогіі і прагрэсіўных метадаў працы. Кожны год праводзіцца «Дні Любліна» і «Дні Бяла-Падляска» ў Брэсце і «Дні Брэста» ў Любліне і Бяла-Падлясцы, а ў Брэсцкім і Камянецкім раёнах — многатысячныя мітынгі, прысвечаныя святу Перамогі. Гэтым летам студэнці будаўнічых атрад Брэста працаваў у Любліне, а польскія студэнты — у вёсцы Камароўка, на радзіме касманаўта Пятра Клімука.

Вось так, у добрым суседстве, у міры і згодзе мы і жывём. Лодзі нашы спакойныя, упэўненыя ў заўтрашнім дні і будучым сваіх дзяцей.

если было трудно, всегда вспоминали обещание, данное Вере Павловне: не подвести, с честью пронести знамя, на котором имя ее сына.

Саша Диденко неожиданно для себя стал на БАМе лесорубом. Думал дома строить, но сказали, что за этим дело не станет, а пока просека нужна. За нее нет и не будет железной дороги.

Отправившись в путь налегке, взяли самое необходимое — бензопилы, горючее, продукты. Кто томик стихов прихватил, кто гитару, а Коля Крук — фотоаппарат. Теперь снимки — ценовая документация. Строятся ребята лет через десять, достанут фотографа и вспомнят, как по пояс в провалах проваливались, но шли вперед, «клали тайгу на обе щеки». Будут всматриваться в густо покрытых инеем борозды и узнавать, кто же это — Михайлов или Сережа Серисовец? А может, Ваня Жарничкин, Петр Савлеви? Полярные меховушки — штормовки.

Полночь — спасение от «ветра». Коля Крук подарил ребятам фотоаппарат. На ней — термометр. Его столбик застыл на отметке минус 46 градусов Цельсия.

— Это днем, когда пригрело солнышко, а утром все пятьдесят пять было, — вспоминает Саша Диденко. У Саши доброе лицо. Глаза — голубые, чуть смешливые. Говорит, что бригадир он грамот-

ный, а в поведении его — ничего командирского. Просто его уважают. Сказал: «Надо», — и все встали. Потому что первым поднимется и берет топор или пилу бригадир.

Коля Крук работал в Червене плотником. А здесь взял в руки пилу «Дружба». Поет пила, синий дымок расплывается по тайге, будоража местную живность незнакомым запахом цивилизации. Сопротивляется пила пихта — комелек кряжистый попался. Да куда денешься — дернулось дерево, крунулось и ухнуло на землю. А перед этим застыл в макушках деревьев голос Михайлова: — Бе-ре-ги-и-и-сь...

Беречься лесорубам надо, работа эта зевак не любит. И слишком суетливых тоже.

Пихта подпрыгнула, потом еще раз и притихла, успокоилась. Теперь пора ветви убирать, раскряжевать, чокеровать. Не волнуйтесь, ребята: Коля Крук не задержит фронт работ.

Километр за километром отступает тайга. А в воскресенье можно в Золотинку, а можно и на речку Иенгру, на рыбалку.

Охота, рыбалка, песни — все это в свободное время, в выходные. А будни наполнены работой, измеряются километрами просек, станционными постройками, домиками в поселках.

— Когда мы рубили просеку, просто не верилось, что так скоро здесь пойдут поезда...

Можно понять радость бри-

гадира, его товарищей. Ведь поезд пришел в Беркамит на год и два месяца раньше запланированного во многом благодаря их стараниям.

Когда в тайге пролегла просека, бригаду перевели на сооружение станций. Из лесорубов ребятами пришлось пере-квалифицироваться в бетонщиков, плотников, каменщиков. О станции Аносовская они с полным правом смогут сказать: это наша станция. И поселок на две тысячи человек, и сто километров просеки, где было отсыпано полотно и сейчас бегут тепловозы. Это тоже работа парней из Белоруссии. И еще — якута Федора Попова. Он зачислен в бригаду Диденко, только не знает об этом Федор, потому что в сорок третьем отдал жизнь за то, чтобы деревня Глушец в Лоевском районе была наша, чтобы вся Белоруссия была наша. И вот теперь парни и девчата из Белоруссии приехали в Якутию.

Дорога железная — начало великих социальных изменений на родине Героя Советского Союза Федора Попова. Он вместе с хлопцами Диденко строит завтрашний день Якутии.

Василий СЛУШНИК.

«Голас Радзімы»

№ 38 (1608), 1979 г.

З КРЫНІЦ ЖЫВАТВОРНЫХ

Бабуля Ганна любіць спяваць. Ёй далёка за семдзесят, але голас яшчэ моцны, і яна ўпаўнёна выводзіць любімыя з дзяцінства мелодыі. Часта заходзяць да Ганны ў хату сяброўкі-равесніцы, сьдаючы на свае ўжо прывычныя месцы і падпяваюць ёй зладжанымі галасамі, расквечваючы песню чужоўнымі самабытнымі каўнункамі.

І вось гэтыя старадаўнія песні, што пераходзілі з пакалення ў пакаленне і клпатліва захоўваліся, загучалі ў сталіцы... Неяк асабліва ўрачыста вытарадала ў той вечар зала Дома літаратараў. Тэлевізійныя камеры вялі адсюль прамую трансляцыю ў эфір. Старшыня праўлення Саюза кампазітараў БССР Юрый Семьянка адкрыў Усеаюзную этнамузыказнаўчую канферэнцыю. Потым узяў слова вядомы беларускі паэт Ніл Гілевіч. Усхвалявана

гаварыў ён пра высакародную задачу — зберажэнне фальклорнай спадчыны народа.

...А тым часам за сцэнай рыхтаваліся да свайго выступлення калектывы спевакоў і інструменталістаў з аддаленых вёсак Палесся і Паазер'я, Магілёўшчыны і Гродзеншчыны. Сярод іх была і бабуля Ганна Вянчура з аднавяскоўцамі.

Музыказнаўцы і кампазітары, пісьменнікі і вучоныя, шматлікія госці з Украіны, Латвіі, Арменіі, Эстоніі, Літвы і іншых рэспублік захоплена прымалі кожную песню. А іх тут гучала шмат: калядныя, купальскія, вясеннія, жніўныя, радзінныя, вясельныя. Але каштоўнасць гэтага канцэрта не толькі ў тым, што ансамблі і салісты-інструменталісты прадэманстравалі сваё чужоўнае самабытнае мастацтва. Галоўная мэта — азнаёміць прысутных з непаўторнасцю стыляў складання і выканання традыцыйна-

га музыкальнага фальклору, з развіццём яго ў розных этнаграфічных зонах рэспублікі.

Першая ў Беларусі этнамузыказнаўчая канферэнцыя заклікана была спрыяць больш цеснаму спалучэнню тэорыі і практыкі ў распрацоўцы складанай праблемы выкарыстання класічнай спадчыны ў сучасных умовах. Наша рэспубліка невыпадкова была абрана месцам для яе правядзення. Менавіта на Беларусі найбольш развіты і жывучы фальклор у чыстым выглядзе, ён пашыраецца і

развіваецца за кошт новых тэм. Існуе, напрыклад, партызанскі фальклор, узоры якога прадэманстравалі выканаўцы музыкальна-этнаграфічнага канцэрта.

Аб тым, як праследжваюцца фальклорныя традыцыі ў самадзейным мастацтве Беларусі, гаварыў народны артыст СССР, старшыня фальклорнай камісіі Саюза кампазітараў БССР Геннадзь Цітовіч. Ён адзначыў, што цікаўнасць аматараў да фальклору ў апошні час значна ўзрасла. Сёння для самадзейных выканаўцаў робіцца шмат апрацовак беларускіх народных песень і танцаў.

У заключэнне ўдзельнікі канферэнцыі паглядзелі канцэрт Дзяржаўнага народнага хору БССР і Дзяржаўнага народнага аркестра БССР імя Жыновіча, праграма якога была пабудавана на фальклорным матэрыяле.

Л. АЛЯКСЕЕВА.

НА ЗДЫМКАХ: уверсе — выступанне спявачкі з вёскі Канчаны і вёскі Дабя (Віцебшчына); унізе — музыканты са Столінскага раёна; жаночы ансамбль з вёскі Букча Лельчыцкага раёна.

Фота А. ДЗМІТРЫЕВА.

НА ЭКРАНАХ МАСКВЫ

Творчая справаздача кінастудыі «Беларусьфільм» праходзіла на ВДНГ СССР у рамках арганізаванай тут выстаўкі «60 год савецкага кіно».

Аб творчым шляху кінастудыі, якая адзначыла нядаўна 50-годдзе выхаду на экраны краіны першага беларускага гістарычнага фільма «Кастусь Каліноўскі», аб развіцці нацыянальнай кінавытворчасці, аб планах на бліжэйшае будучасе расказалі майстры экрана і кіраўнікі Дзяржкіно рэспублікі наведвальнікам выстаўкі.

Сустрэчы кінематаграфістаў Беларусі з глядачамі адбыліся таксама ў маскоўскіх кінатэатрах «Мінск», «Брэст», дзе праходзіла дэманстрацыя новых стужак, а таксама рэтраспектыўны паказ карцін «Беларусьфільма».

Кінематаграфісты рэспублікі сустралялі з маскоўцамі ў клубах, дамах і палацах культуры прадпрыемстваў Чырвонагвардзейскага і Пралетарскага раёнаў сталіцы. Разам з імі выступалі вакальна-інструментальны ансамбль «Верасы».

«ПАЭТЫ ЛЕНІНГРАДА»

Пад такой назвай выдавецтва «Мастацкая літаратура» ў серыі «Паэзія народнай СССР» выпусціла на беларускай мове зборнік вершаў паэтаў горада-героя Ленінграда.

У ім чытач зможа пазнаёміцца з творамі М. Ціханова, А. Пракоф'ева, В. Бергольц, М. Дудзіна, В. Раждзественскага, С. Арлова і іншых аўтараў.

У зборніку змешчаны вершы аб Ленінградзе, Беларусі, аб гераізме савецкіх людзей у гады Вялікай Айчыннай вайны, аб дружбе савецкіх народаў.

АВЕЯНА СЛАВАЙ

Аб мужнасці і гераізме народных мсціўцаў нагадвае мемарыяльны комплекс ва ўрочышчы Хаваншчына Івацэвіцкага раёна, дзе ў гады Вялікай Айчыннай вайны размяшчаліся штаб Брэсцкага партызанскага злучэння, падпольныя абком партыі, абком камсамола і рэдакцыя газеты «Заря».

Турысцкія маршруты прыводзяць сюды многіх людзей. Гэтым летам тут бабывалі рабочыя з Новарасійска, Мінска і Львова, літоўскія і латвійскія студэнты, каласнікі з Пінскага і Баранавіцкага раёнаў, школьнікі з розных месц нашай рэспублікі.

Гасцей знамяць з мемарыяльным комплексам добраахвотным экскурсаводы Рыгор Кулініч і Мікалай Клотко — былыя партызаны.

ПРЫЗ «ТЭЛЕФІЛЬМА»

«Наш савецкі лад жыцця» — пад такім дэвізам праходзіў сёлета Усеаюзнны фестываль тэлевізійных фільмаў, які адбыўся ва Уладзіславоцку. Удзельнікі фестывалю, якія з'ехаліся з розных куткоў нашай краіны, а таксама жыхары Прыморскага краю мелі магчымасць прагледзець 27 дакументальных фільмаў, створаных на розных студыях тэлебачання. Усе гэтыя стужкі прысвечаны сучаснасці.

Рэдакцыя «Тэлефільм» Беларускага тэлебачання прадставіла дакументальны фільм «Дзеці Брэсцкай крэпасці». Ён з вялікай цікавацю сустраці тэлеглядцамі і ўзнагароджаны спецыяльным прызам Чырвонасцяжнага Ціхаакіянскага флоту і дыпламам журы фестывалю.

Н. ПЯТРОВА.

РАШАЮЧАЕ СЛОВА НАЛЕЖЫЦЬ ЧЫТАЧУ

ХТО ВЫЗНАЧАЕ ТЫРАЖ КНІГІ?

Перада мной дзве кнігі з 2600, выдадзеных летась у Беларусі. Тыраж адной — 800 тысяч экзэмпляраў, другой — усяго 1 050.

Якімі прычынамі кіруюцца выдаўцы, вызначаючы тыражы, і каму належыць раешнае слова? — з такім пытаннем я звярнуўся да Міхаіла ДЗЯЛЬЦА, старшыні Дзяржаўнага камітэта Беларускай ССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю.

— Чытачу, — адказаў ён. — Галоўны арыенцір — запыт чытачоў, на падставе якіх кнігагандлюючыя арганізацыі складаюць заяўкі выдаўцам.

Гэтыя заяўкі ўлічваюцца рэдакцыйнымі саветамі выдавецтваў, куды ўваходзяць вядомыя дзеячы навукі і культуры. На падставе іх кампетэнтных прапанов складоўца тэматычныя планы. З іх пачынаюць бібліятэкі, таварыства кнігалюбаў, кніжных магазінаў правяраецца актуальнасць гэтых планаў, дадаюцца, наколькі яны адпавядаюць інтарэсам чытача, запатрабаваным. Істотную ролю адыгрываюць сустрэчы з чытачамі і аўтарамі будучых кніг. У час такіх сустрэч «правяраюцца» па-

пярэднія заказы. Яны потым разглядаюцца на тыражных камісіях выдавецтваў, у якіх прадстаўлены ўсе зацікаўленыя бакі — выдаўцы, кнігагандлюючыя арганізацыі, таварыствы кнігалюбаў.

— Ці маюць магчымасць кіраўнікі выдавецтваў уносіць свае карэктывы?

— Такое часам здараецца, але звычайна — у бок павелічэння тыражу. Змяненні мы ўносім у тым выпадку, калі прыходзім да цвёрдага пераканання, што ў кнігі ёсць шанас заваяваць значна большую аўдыторыю чытачоў. Выдаўшы той або іншы твор, мы не ставім на гэтым кропку. Жыццё паказвае, што многія кнігі знаходзяць свайго чытача не адразу: штогод прыкладна 30 працэнтаў агульнага тыражу ўсіх кніг складаюць паўторныя выданні.

— Чым вы тлумачыце той факт, што выдавецтвы ідуць на выпуск кніг малымі тыражамі (1—1,5 тысячы экзэмпляраў), хоць гэта стратна?

— Канчатковая мэта нашай дзейнасці — узбагаачэнне духоўнага свету савецкага чалавека. Гэтая мэта адсоўвае на другі план меркаванні камерцыйнай выгады. Не без істотнай матэрыяльнай рызы-

кі мы нярэдка прапагандуем новае імя. У свой час так было, напрыклад, з маладым Іванам Шамякіным, сёння шырока вядомым беларускім пісьменнікам. Яго першая аповесць выйшла тыражом усяго 10 тысяч экзэмпляраў. Цяпер агульны тыраж твораў Шамякіна — прыкладна 13 мільёнаў экзэмпляраў.

Я перакананы, што асабліва ў галіне навукі і культуры інтарэсы камерцый далёка не заўсёды служаць прагрэсу, больш таго — яны нярэдка стаюць на яго шляху. Таму мы адсоўваем іх, паўтараю, на другі план. Наша галоўная задача — зрабіць здабыткам шырокай аўдыторыі чытачоў усё самае каштоўнае, што набыта чалавецтвам ва ўсіх сферах ведаў як у нашай краіне, так і за рубяжом.

— Ці вялікі попыт у рэспубліцы на літаратуру і ці здольны задаволіць яго выдаўцы?

— Спашлося на вынікі сацыялагічнага даследавання, якое гады чатыры назад правялі бібліятэчныя работнікі Беларусі. У сельскай мясцовасці, дзе 60 гадоў назад 80 працэнтаў насельніцтва было непісьменным, цяпер 87 працэнтаў жыхароў з'яўляюцца

вядомасць. Ён — двойчы лаўрэат рэспубліканскага конкурсу сярод дзіцячых творчых калектываў, дыпламант першага Усеаюзнага фестывалю самадзейнай мастацкай творчасці працоўных.

У асноўным саставе хору — семдзесят пяць вучняў, а разам з дзвюма падрыхтоўчымі

групамі калектыву складае каля двухсот чалавек. У яго рэпертуары — класічныя творы савецкіх і замежных кампазітараў, піянерскія песні. Хор быў на гастролях у многіх гарадах рэспублікі.

Н. ПЯТРОВА.

«УЗОРНЫ МАСТАЦКІ КАЛЕКТЫЎ»

Гэтае ганаровае званне калегія Міністэрства культуры БССР прысвоіла хору хлопчыкаў сярдняй школы № 33 Віцебска.

Творчая біяграфія першага на Віцебшчыне дзіцячага самадзейнага калектыву пачалася пяць год назад. За гэты час хор хлопчыкаў набыў шырокую

СВЯТА КВЕТАК

Пачатак восені па традыцыі адзначаецца ў Мінску вялікай выстаўкай кветак. Сёлетняя экспазіцыя — 28-я па ліку.

Выстаўка праходзіла ў памяшканні Палаца мастацтва, што, напэўна, не было выпадкова. Букеты і кампазіцыі, паказаныя тут, былі сапраўды творамі мастацтва.

Тысячы мінчан і гасцей сталі наведваць выстаўку. Яны пакінулі ў кнізе водгукі словы падзякі арганізатарам гэтага яркага відовішча. Вось толькі некаторыя радкі: «Я заўсёды з нецярпеннем чакаю паведамлення аб выстаўцы кветак. Для мяне гэта сапраўднае свята. Атрымліваю вялікі эмацыянальны зарад для сваёй творчасці», — піша мінчанін. А наступны запіс — першакласніцы Волечкі, зроблены ён буйнымі друкаванымі літарамі: «У мяне ад прыгажосці галава круціцца».

На выстаўцы пабывала вельмі шмат юных наведвальнікаў. І гэта зразумела. Яна ж была прысвечана Міжнароднаму году дзіцяці.

Рэспубліканская станцыя юных натуралістаў і 10-я дзі-

цячая паліклініка Заводскага раёна цалкам прысвяцілі свае экспазіцыі Году дзіцяці. Акрамя арыгінальных букетаў, тут былі прадстаўлены своеасаблівыя карціны, створаныя не фарбай і пэндзлем, а выкладзеныя з жывых кветак. На адной з такіх карцін адлюстраваны зямны шар, яркае сонца і тры хлопчыкі — чорны, белы і жоўты, якія працягнулі адзін аднаму рукі.

Сярод самых прыгожых была экспазіцыя, падрыхтаваная Цэнтральным батанічным садом АН БССР. Работнікі гэтага буйнейшага навуковага цэнтру беларускай сталіцы паказалі наведвальнікам сваю новую работу — селекцыйныя гладыёлы. Велічныя і гордыя,

кветкі паўсталі вялікай пірамідай. Яе вячалі ярка-чырвоныя гладыёлы, якія палымнелі, нібы вялізны факел.

Дваццаць восем гатункаў руж убачылі глядачы ў павільёне батанічнага саду, шмат новых, арыгінальных сартоў астраў, хрызантэм. Было прадстаўлена трыццаць пяць сартоў вярціні, якую нездарма лічаць нацыянальнай кветкай Беларусі. Вярціні можна сустраць і ў вясковым палісадніку, і ў дварах вышынных гарадскіх дамоў. Дарэчы, некаторыя сарты руж, гладыёлы і астраў, прадстаўленыя батанічным садом, былі ўдасцены залатых медалёў на міжнароднай выстаўцы «Флора Аламоў-79» у Чэхаславакіі.

У Палацы мастацтва можна было не толькі палюбавацца прыгожымі кветкамі, але і атрымаць рэкамендацыі, як азелянцы балкон або клумбу, дачны ўчастак, як вырасіць тую або іншую расліну. Акрамя прафесійных кветаводаў, у выстаўцы прынялі ўдзел майстры — азелянцы горада, якія прадставілі тут свае кветкавыя аранжыроўкі, і многія аматары.

П. ПЯТРОУСКІ.

НА ЗДЫМКАХ: наведвальніцы выстаўкі; кветкавыя кампазіцыі; адна з залаў Палаца мастацтва, дзе была разгорнута экспазіцыя.

Фота В. ВІТЧАНКІ і Ю. ЗАХАРАВА.

СЫН КАЗАКА ТУПТАЛЫ

У 1678 годзе па запрашэнню Прэображэнскага брацтва з Украіны ў Слуцк прыехаў іераманх Дзімітрый (сын казака Тупталы).

Прыезд Данілы Тупталы (іераманаха Дзімітрыя, а пазней вядомага пісьменніка Дзімітрыя Растоўскага) не быў выпадковым.

Горад у той час быў «бастыёнам праваслаўя», як адзначыў адзін з гісторыкаў праваслаўнай царквы і «на працягу больш чым двух стагоддзяў вытрымліваў націск каталіцызму». Пад абалонкай рэлігійных разыходжанняў ішла жорсткая барацьба супраць гвалтоўнага акаталічвання і апалячвання беларускага насельніцтва. Пытанне стаяла так: быць ці не быць беларускай культуры.

Прыехаўшы ў Слуцк, Даніла Туптала пасяліўся ў Прэображэнскім манастыры. Ён вывучаў польскую і лацінскую мовы, пісаў вершы, выступаў з прамовамі. Есць звесткі аб тым, што свае славытыя «Чэці міне» Дзімітрый пачаў пісаць менавіта ў Слуцку. Адзін з вершаў дайшоў да нашага часу. Гісторыя яго стварэння такая. Бачачы, што многія жыхары Слуцкіны запалі вераць у святую ваду з Палесціны, Дзімітрый уласнаручна зрабіў калодзеж на тэрыторыі Троіцкага манастыра і на верхняй дошцы калодзежа выразаў свой верш на стараславянскай мове. У перакладзе на нашу мову ён гучыць так:

«Чаго нам у Самарыю па ваду хадзіць,
Калі і тут, у Слуцку, добра яе піць?»

Некалькі дзесяцігоддзяў гэты патрыятычны верш красаўся на «калодзежы Дзімітрыя». Калі ж калодзеж ад часу разбурыўся, невядомыя слухкі мастак намаляваў ікону «Гутарка Хрыста з самаранкаю», на якой быў напісаны і верш. Ікона захоўвалася да пачатку XX стагоддзя ў слухкім Троіцкім манастыры. На жаль, пра далейшы лёс гэтага твора мастацтва пакуль нічога высветліць не ўдалося.

У 1679 годзе пасля смерці сваіх сяброў і мецэнатаў беларускага епіскапа Васілевіча і Скачкевіча іераманх Дзімітрый са Слуцка выехаў на Украіну. Пазней ён стаў вядомым пісьменнікам. Лічыцца нават, што назва горада Растоў (на Доне) звязана з імем Дзімітрыя Растоўскага (Данілы Тупталы).

Крыху больш года прабыў на Беларусі госьць з Украіны. За гэты час ён наведваў нямала мясцін у нашым краі, дзе выступаў з прамовамі і пропаведзямі. Але памяць пра сябе ён пакінуў на стагоддзі. Дзейнасць Дзімітрыя на Беларусі — яркая старонка даўніх непарыўных сувязей паміж беларускім, рускім і ўкраінскім народамі.

Р. РОДЧАНКА.

ПОРТ

МІНСКАЕ «ДЫНАМА» У АЛЖЫРЫ

Мінскія дынамаўцы завяршылі сваё выступленне ў міжнародным турніры па футболе, прысвечаным 15-й гадавіне стварэння Алжырскай нацыянальнай металургічнай кампаніі.

Акрамя мінчан, у ім удзельнічалі алжырскія клубы. Перамогу ў турніры атрымаў алжырскі шахцёр.

Мінчане занялі трэцяе месца.

ВЫШЭЙ ЗА СУСВЕТНЫ

У Чэлябінску на спаборніцтвах на прызы часопіса «Спартыўнае жыццё Расіі», якія праводзіліся ў 21-ы раз, паспяхова выступіў выпускнік Віцебскай школы-інтэрната А. Паташоў. Ён упершыню стартаваў у хадзьбе на 20 кіламетраў і выканаў нарматыў майстра спорту СССР, устанавіўшы новае вышэйшае дасягненне краіны для юнакоў, якое перавышае сусветнае.

«ДЗЕНЬ СКАКУНА» У ЭСТОНІ

Беларускія спартсмены прынялі ўдзел у спаборніцтвах «Дзень скакуна», якія прайшлі ў сталіцы Эстоніі. У скачках з шастом пераможцам стаў мінчанін В. Бойка.

З народнага гумару

У ЧАС АБЕДУ

Жонка: Бачыш, які ты! Сабе ўзяў вялікую рыбіну, а мне меншую пакінуў.

Муж: А ты як зрабіла б?

Жонка: Я?! Пэўна ж, сабе ўзяла б меншую...

Муж: Дык чаго ты крычыш, я ж табе і пакінуў меншую.

УСЁ РОЎНА

Поп спавядае селяніна і пытаецца ў яго:

— Чым грэшны?

— Не ведаю.

— Можна рабіў што кепскае?
— Не.

— Можна што нядобрае падумаў? Гэта ўсё роўна грэх, — павучае поп.

Кончылася споведзь. Селянін пытаецца:

— А што вам, бацюшка, за фатыгу?

— Залатоўку, — адказвае поп.

Вынуў селянін залатоўку, палажыў, але як толькі поп працягнуў руку, ён залатоўку

тую назад схваў ды кажа:

— Гэта, бацюшка, усё роўна: ці я вам даў залатоўку, ці толькі хацеў даць.

СПРЭЧКА

Мама і ігумен вядуць спрэчку.

— Ойча, ці бог усемагутны?

— Усемагутны.

— А чым ён пакрые казырнага туза?

— Дык ён з табой, дурнем, і гуляць не стане.

ДУБЫ-ГІГАНТЫ

За кіламетр на поўнач ад вёскі Заброддзе Бярэзінскага раёна над лесам узвышаюцца два магутныя дрэвы, якія відаць здалёк. Дубы.

Зрабілі абмер. Аказалася: адзін па акружнасці на вышыні грудзей чалавека — тры метры, вышыня — каля 35 метраў, узрост — пад 350 гадоў. Другі, паводле ўсіх даных, пераўзыходзіць першы. Акружнасць яго тры метры восемдзесят сантыметраў, вышыня — 40 метраў, узрост — каля 400 гадоў.

Паікавіліся ў мясцовых жыхароў, як магло здарыцца, што сярод параўнаўча маладога бярозавага лесу растуць два дубы-патрыярхі. Нам расказалі, што яшчэ ў трыццатыя гады тут зрабілі суцэльную высечку лесу, але дубы не кранулі. Іх было тры. Адзін дуб зламала ў час навалыніцы, а два выстаялі. Вось і ўзвышаюцца цяпер над лесам, як вартаўнікі, упрыгожваючы мясцовы пейзаж.

У сучасны момант у Беларусі выяўлена крыху больш як трыццаць дубоў такіх памераў і ўзросту. Усе яны аб'яўлены помнікамі прыроды рэспубліканскага значэння, узяты на ўлік і знаходзяцца пад аховай дзяржавы.

І. ХРУСТАЛІН.

Хлапчкі з майго мікрараёна.

Фота І. АБРАУЦА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выданняў ЦК КП Беларусі.
Зак. 1412